بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2017/HC-A/330
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އަޙްމަދު ޝާހިދު މަޢުރޫފް، މއ. ހިރިނީގެސްޓްހައުސް / ސ. ފޭދޫ
- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ޙާޖު އަމުރު

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފް އިބްރާހީމް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ނިމުނު ތާރީޚް: 21 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1442
03 ފެބްރުއަރީ 2021

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ނަޒަރުސާނީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 07 ޛުލްޤައިދާ 1438 / 30 ޖުލައި 2017

-

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 145-J/HA/2017/431
- **ނިންމި ކޯޓު:** ޖުވެނައިލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ކޯޓު އަމުރު
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 17 ޖުލައި 2017
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 17 ޖުލައި 2017

ފަނޑިޔާރު [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] ފަނޑިޔާރު އިބްރާހީމް އާއި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް ތާއީދުކުރައްވައެވެ.)

ތަޢާރުފު

1. މިއީ، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/HA/2017/431 ކޯޓު އަމުރު [illegible] ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތް ނޫން ކަމަށްބުނެ އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި މި ހައިކޯޓަށް [illegible]، އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A000003) ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ފަރާތަކީ، [illegible] [illegible].

ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް

2. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 42 (ސާޅީސް ދޭއް) [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން [illegible] [illegible].

3. އެ މައްސަލައާ ގުޅިގެން އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި މައްސަލައާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން [illegible] [illegible] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/HA/2017/431 އަމުރުން އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، މި އަމުރުގެ މުއްދަތަކީ 2017 ޖުލައި 17ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން 07 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް އެނގެއެވެ.

4. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައި މިވަނީ ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ [illegible] އަމުރެވެ.[1]

---

[1] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/HA/2017/431 އަމުރު

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަމުރުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަން

5. އަޙްމަދު ފާރިޝް މައުމޫންގެ މައްޗަށް ނެރެފައިވާ އަމުރުގައި[2] މައްސަލައިގެ ތަފްސީލުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ އިތުބާރު ނެތްކަމަށް ފާސްކުރުމަށް [illegible] ހުށަހެޅުނު މަޖިލީހުގެ 42 (ސާޅީސް ދޭއް) މެންބަރުންގެ [illegible]، 10 ޖުލައި 2017 ގައި މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ ގުޅިގެން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ އިތުބާރު ނެތްކަމުގެ މައްސަލައެއް މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމަށް، 42 (ސާޅީސް ދޭއް) މެންބަރުންގެ ސޮއި ހޯދުމަށް އަޙްމަދު ފާރިޝް މައުމޫން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް ނުފޫޒު ފޯރުވައި ޤާނޫނާ ޚިލާފު މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްފައިވާކަމަށް އަޙްމަދު ފާރިޝް މައުމޫންގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭކަމަށެވެ. އެ އަމުރުގައި އަމުރުގެ ބާރު ހިނގާނެ މުއްދަތު ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އެ އަމުރު ނެރޭ ވަގުތުން ފެށިގެން 07 (ހަތެއް) ދުވަހަށެވެ.

6. އަޙްމަދު ފާރިޝް މައުމޫން ހައްޔަރުކުރުމަށް އަމުރުކުރި ސަބަބަކީ ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައާ ގުޅިގެން މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް ނުފޫޒު ފޯރުވައި، ޤާނޫނާ ޚިލާފު މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްފައިވާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭތީއާއި، އަޙްމަދު ފާރިޝް މައުމޫން [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] އޮތް، މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ހެކި ފޮރުވައި، ހެކިބަސްދޭނޭ ފަރާތްތަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވައި، ހެކި ނައްތާލުމުގެ ފުރުސަތު ތަނަވަސްވެގެންދާނެކަމަށް އެ އަމުރަށް[3] ބެލުމުން އެނގެއެވެ.

7. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު ޢުޤޫބާތުގެ[4] 510 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ރިޝްވަތުގެ ކުށާއި، 511 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ ކުށާއި، 540 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ވޯޓު ދިނުމަށް ހުރި ނިޔަތުން ނުވަތަ ވޯޓު ނުދީ ހުރި ނިޔަތުން ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] ބަދަލުކުރުމާއި، [illegible] ނުފޫޒު ފޯރުވުމާއި [illegible] އެ އަމުރުގައި [illegible].

---

[2] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/HA/2017/431 އަމުރު

[3] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/HA/2017/431 އަމުރު

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

8. ލިބިފައިވާ ހެއްކާއި، ފެންނަ ގޮތުގައި، އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އިންޖިނިއަރިންގެ ސިއްރު މަޢުލޫމާތު، ސިއްރު ހެއްކެއްގެ ހިމާޔަތް، މައްސަލާގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތްތަކުގެ ހޯދުން [illegible] މުސްތަޤްބަލުގެ ތަފްސީލު އަދި މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން ލިބިފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުގައި ހިމެނޭ [illegible] ސެންސިޓިވް.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް

9. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފު ބިނާކޮށްފައިވަނީ 05 (ފަހެއް) ނުކުތާގެ މައްޗަށެވެ. އެއީ:

9.1 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން އަމުރުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ހައްޔަރުކުރުމަށް އަމުރު ނެރުއްވާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ؛

9.2 ހައްޔަރުކުރުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ އަމުރަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފު އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ؛

9.3 އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރަށް އެދި ޕީޖީއިން ހުށަހަޅާފައިވާ އެންމެހާ ހެއްކާއިވެސް ސިއްރު [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] އަދި އެފަދައިން [illegible] [illegible] އެއްވެސް މަސައްކަތެއް ކޮށްފައިވާކަން [illegible] [illegible] ހައްޔަރުކުރުމުގެ [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ [illegible] ހުށަހަޅާ ނުކުތާ؛

9.4 އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން [illegible] އެކަމުގެ [illegible] ނެތި [illegible] އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރަކާއި އަދި އެ އަމުރު ބަލަންޖެހޭ ކުރުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] 57 ވަނަ މާއްދާ އާއި 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާ ނުކުތާ އަދި

9.5 ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރު ނެރެފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ ބަންދުކުރުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމެއްނެތި ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކާމެދު ފަނޑިޔާރުގެ ރައުޔު

ފުރަތަމަ ނުކުތާ: ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން އަމަލުކުރެއްވުން ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފު ގޮތަކަށް ހައްޔަރުކުރުމަށް އަމުރު ނެރެފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ

10. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމުގައި ވާގޮތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރޭ އަމުރުތަކުގައި ނުކުތާގައި ކޮންމެ ދުވަހަކުވެސް ބަންދުކުރުމަށް ގޮތެއް ނިންމަން އިނދެ ފަނޑިޔާރު އެދުވަހު ކޯޓު އަމުރަށް އެއީ ހުކުމަކީ ހުރިހާ މައްސަލައެއްގައިވެސް ގޮތް ނިންމާގޮތް ހަމަޖެއްސިފައި އަމުރުކުރަންޖެހޭނީއެވެ. އެހެންނަމަވެސް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ވަކި ދިރިއުޅޭ ގެ އާއި ފޯން ނަންބަރު ހުށަހަޅާ އަމުރުގައި، އެފަރާތުގެ ފޯން ކޯލްތަކާއި މެސެޖުތަކުގެ ތަފްސީލު ހޯދުމުގައި ބަލައި ހަމަޖެހިގެން ނުކުރާތީ އަމުރު އަދި އެފަރާތް ހައްޔަރުކުރުމަށް ނުކުރެވި އަމުރު ނުކުތާއިން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ދި ފާސް ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން، މިއީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމު ޖިހަތުން ނުކުތާއަކީ އަމުރުތަކާ ޚިލާފަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައެވެ.

11. އިސްތިއުނާފަށްއެދޭ ފަރާތުން މި ނުކުތާއަށް ޖަވާބު ދެމުން ބުނެފައިވަނީ ކޯޓު އަމުރުގެ ހުށަހަޅައިގެން މެނުވީ ޤާނޫނު ބެލެނިވެރިކަމާ އިދާރާތަކަށް ނުކުރެވުން ކަމަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި[5] ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގައި އެ އަމުރު ދޫކުރުމުގައި އަމަލުކުރާނީ ގޮތުގެ ފާރިސް، ފަނޑިޔާރަކާ އަމުރު ދޫކުރުމަށް ހަފްތާއެއްގެ ތެރޭގައި މުއްސަނދިކަން ދޫކޮށް ހިނގާ ގޮތް އެނގޭގޮތަށްކަމަށް އެ ޤާނޫނުގެ 204ވަނަ މާއްދާގައި

---

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ބާރުނުހިފައިގެންވެސް، މިހެންނަމަވެސް އެ ގަވާއިދު އިޞްލާޙުކޮށްފައި ނުވާއިރު، އެއްގޮތަށް ދު ވަކިކުރުމާއި ޖިންސީ

އަމުރު ނުކުރައްވާނެ އެއީ ޤާނޫނީ އަނބުރާ މިވަރު ބަލާލުމާ އިޖްތިހާދުގެ އަސްލަކުން ބަލާފައިވާކަމަށެވެ.

ދެވަނަ ނުކުތާ: ޝަރީޢަތުން ހުކުމް ނިންމައިވާ އަޑުއަހާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފު އަމަލުކޮށްފައިވާކަން ބެލުން ހުށަހެޅި ނުކުތާ

12. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އެފަރާތް ހައްދުކުރުވަސް ޝަރީޢަތުން ހުކުމް ނިންމައިވާ އަޑުއަހާ ނިންމައިވަނީ 17 ޖުލައި 2017 ގައި ކަމަށްވާއިރު އެ ދުވަހު ނުނިމި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ އިޢުލާނު ނިޒާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުށަހެޅި 24 ޖުލައި 2017 ގައި ވޯޓަށް އެހުމަށް ތާވަލުކުރައްވާފައިވާ ކަމަށެވެ. އަދިނަމަވެސް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުށަހެޅުއްވުމުގައި އިތުބާރުނެތްކަމުގެ ވޯޓުގެ ކުރިން މެންބަރުން ހުށަހަޅުއްވުމުން އެއީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅިގެން މުއްދަތުތަކެއްކަމަށް އެކަން އޮތުރުވުސް އެކަމަށް ރިޔާސަތުންނެވި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހައްދުކުރުވުމުން އަދި ނިކަމެތިވެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފުވާކަމަށެވެ.

13. އިސްތިއުނާފުކުރެއްވި ފަރާތުން މި ނުކުތާއަށް ޖަވާބު ދެމުން ބުނެފައިވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިމްތިޔާޒާއި ޙައްޤުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ[6] 13 ވަނަ މާއްދާ އަދި ޤާނޫނުއަސާސީއާ ދިމާވާ މާއްދާތަކުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/12 ގެ ޤަޟިއްޔާއިން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާކަމަށެވެ. އަދިނަމަވެސް، މިފަދަ ހާލަތްތަކުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހައްދުކުރުވުމަކީވެސް މަޖިލީހުގައި އަދާކުރައްވާނަމަ ވަސީލަތްތަކެއް ހުރަސް އެޅުމުގެ މަގު ސާފުވާގައި ކަމަށް ނުބެލެވޭނެކަމަށެވެ.

---

[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2013

ތިންވަނަ ނުކުތާ: ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49ވަނަ މާއްދާއާ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވާކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ

14. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ދައުލަތުން ކޯޓުގައި ތުހުމަތުކުރެވުނު ގޮތުގެ ހައްޤުތަކުގެ އަދަބަށް އެދި ހުށަހެޅިއިރު ހެކިބަސް ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ނުހޯދާ ހެކިތަކުގެ ހުޅުވާ ދަރަޖަތަކަށް ވަކިވެފައިވާތީ، ހިނދު އެއްގޮތް ހުށަހަޅަން ނުވަތަ ބަލައިގަތުމަކުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ނުހޯދާ ޝަރީޢަތުން އެއްގޮތް ހަމައެއް ނުވަތަ ފެންނަ ގޮތަކަށް ގެއްލުމެއް އަރާފައިވާކަމަށެވެ.

15. އިސްތިއުނާފު ހައްދަވާ ފަރާތުން މި ނުކުތާއަށް ޖަވާބު ދެމުން ބުނެފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/HA/2017/431 ހުކުމަށް އަދި އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ހެކިތަކުގެ މަޖިލީހުގެ އިލެކްޓްރޮނިކް ބަންދުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[7] 13ވަނަ މާއްދާ އާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[8] 41ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލާ ގުޅޭ ގޮތުން ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމަށްފަހު ވިދިވާ، އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގައި މިއީ އަދުލު ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49ވަނަ މާއްދާ އާ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޚިލާފުވެފައިވާކަމުގެ ސާބިތުވާކަމަށެވެ.

ހަތަރުވަނަ ނުކުތާ: ޤާނޫނުއަސާސީގެ 57ވަނަ މާއްދާ އާއި 143ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް އަމަލު ކުރެވިފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ

16. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބައްލަވާފައިވާ ހައްޤުތަކުން ނުވަތަ ބުނިޔާދުތަކުން މަތީ ޝަރީޢަތުގައި އެކަމަށް ކަންތައްތަކުން ބޭނުންވާ ފިޔަވަޅުއަޅާފައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 57ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ސަރީޙަކުން ހުކުމް ކުރުމުގެ ކުރިން ބަންދުގައި ހުރުމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި އިސްތިސްނާ ދެމެހެއްޓި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ހައްޤުގައި ނުވާ ހިނދު

---

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2013

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ލިބިގެންވާ އަސާސީ ހައްޤެއްކަމަށެވެ. އެގޮތުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރަށް އެދުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަކީ [illegible] ނުފޫޒުފޯރުވައިފާނެ އަދި ހެކި ނައްތާލާފާނެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހައްޔަރުކުރުމަށް 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަކީ ވަގުތުން ހައްޔަރުކުރުމުގެ [illegible] އޮތް [illegible] ނިންމާފައެވެ.

17. [illegible] ފަރާތުން މި ނުކުތާއަށް ގުޅޭ ގޮތުން ބުނެފައިވަނީ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ. އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް [illegible] [illegible]. ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ[9] 60ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/177 [illegible] [illegible] މި މައްސަލާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހައްޔަރުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން ބުނެފައެވެ.

ފަސްވަނަ ނުކުތާ: ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ ބަންދުކުރުމުގައި [illegible] ބަންދުކުރެވިފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

18. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[9] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކުރަން އެދޭކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ އެއްވެސް ހެއްކެއް ހުށަހަޅާފައިނެތް
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ބަދަލުކުރުމުގައި ޤާނޫނީގޮތުން ފާހަގަކުރެވިފައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުވާގޮތަށް
ކަމުދާކަމުގައިވާތީ.

19. އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތުން މި ނުކުތާއަށް ޖަވާބު ދެމުން ބުނެފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް
ހައްދުކުރެވިފައިވަނީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ އިޖުރާއު ނުކުތާގައި ފާސްކުރުމަށް މަޖިލީހުން ކުރަނީ
މަޖިލީހުގެ 42 ވަނަބައްދަލުވުމުގެ ސާއްޤަރާރު ކަމަށް 10 މާރިޗު 2017 ގައި މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމުގެ ގޮތުން،
މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ މަޤާމަށް އިޖުރާއީ ނުކުތާތަކުގެ މަސައްކަތު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުން 42 ވަނަބައްދަލުވުމުގެ ސާއި
ހުށަހެޅުން މަޖިލީހުގެ ވަނަބައްދަލުވުމުން ނުކުތު ފާހަގަ، ގޮތުން ކުރިއަށް މަސައްކަތްތަކުގެ ފާސްވިކަމަށް
ތަޙުޤީޤުކުރުމަށްފަހު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް މުޅިމަޖިލީހަށް ދާއިރާއި ބަހުސްކުރެވި މަސައްކަތުގެ ތަފާސްހިސާބު
ޝަރުޢީ ހުށަހެޅުމެއް ނެތި މަސައްކަތް ގެނެސްދިނުމަށް ފާސްވުމެއް، ހުށަހެޅުއްވުން ފާހަގަކުރެވެން ނުކުތު ފާހަގަ،
ހުރި ނުކުތާތަކުގެ ފުރުސަތު ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ކަމުގައިވަނީ ފާސްކުރެވިފައިވާކަމަށް.

އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތަކާމެދު ޝަރީޢަތުން ނިންމާފައިވާ ގޮތް

20. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 45 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން
ފާސްކޮށްފައިވާ ޤާނޫނަކީ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގައިވާ ގޮތުން، އެއްވެސް ޤާނޫނެއް ގޮތުން، އަމުރެއް، ހުކުމް،
ރައްޔިތުންގެ، އަދި ބަދަލުކުރުމުގެ ނިޒާމްކަމަށެވެ. އަދި 46 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައި ރައްޔިތު ކަމާ ގުޅޭގޮތުން ގުޅޭ
ކަންތައް ކުރިއެރުން ފުރުސަތު ހިންގުމުގައި، ނުވަތަ ގުޅޭ ކަންތައް ކަންކުރާކަށް، ނުވަތަ އެއްވެސް ކަމަކާ އެއްޗެހި ކަންތައް
ކުރާން ކަމަށް ބޭއްވުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ އަމަލުތަކާ ސަރަޙައްދުގައި ނުވަތަ ހިމެނޭ ހުރިގޮތް، ނުވަތަ ކޯޓުގެ
ޤާނޫނުން ހުށަހަޅާގޮތް ގެނެވި، އެއްވެސް ގުޅޭ ހިފައި ރައްޔިތުންގެ، ނުވަތަ ބަދަލުކުރުމުގެ ނިޒާމްކަމަށެވެ.

21. އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މި ބާބުގެ ފަސްވަނައި، އިސްތިއުނާފުކުރާ، އަދިހަމަ ފާހަގަ މަޖިލީހުން ރައްޔިތުންގެ
ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޖިލީހުގެ ފާސްކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ އެއްގޮތްވާ ގުޅުނު ބަދަލު، އެއް
ރައްޔިތުންގެ ކަންކުރެވޭ ކޯޓުގެ ޤާނޫނުގެ ދަރަޖަކަން އެނގެއެވެ. އަދިހަމަ ފާހަގަ މަޖިލީހުން

ހައްޔަރުކުރުމަށް ކޯޓަށް އަމުރަކީ ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައިގައި ގުޅިގެން މަޖިލީހުގެ ވިޔަފާރިކުރުން ނުވާނޭ ޤާނޫނުގައި، ބާރުވެރި ދިމާކޮށް މަސްތުވާތަކެތީގެ ކާރުބާރުކުރުމުގެ ތުހުމަތުގައި، އަނބުރާ ފާރިސް މަޢުމޫން ދުއްވަމުންދިޔަ ގާޑިޔާއި ގެއަށް ވަނުމުގެ ކުރިން މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް، މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން ހުރި މަޢުލޫމާތު، ހުރި ޤާނޫނީ ހުއްދަތަކާއި ގުޅިގެން ނެރެވުނު ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވާ ފަރާތްތަކުން ފާރިސް މަޢުމޫން ހައްޔަރުކުރުމަށް ނެރުނު އަމުރަކީ ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ނެރެވިފައިވާ އަމުރެއް ކަމުގައި ފެނެއެވެ.[10]

22. އެހެންކަމުން، މި ކޯޓުގެ ކުރިމަތީގައި އޮތް ސުވާލަކީ، އަނބުރާ ފާރިސް މަޢުމޫން ހައްޔަރުކުރުމަށް ނެރުނު އަމުރަކީ[11] ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން ނެރެވިފައިވާ އަމުރެއްތޯ އުފެދޭ ސުވާލެވެ.

23. ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ހައްޔަރުކުރުމަށް ފަހު ހައްޔަރު ކުރުމާ ގުޅިގެން ތަޙުޤީޤުގެ މަރުޙަލާގެ ވިއްދެވިފައި ވަނީ ހައްޔަރުކުރުމުގެ ސަބަބާއި ކޯޓުގެ އަމުރު އޮތްކަމާ ކުރި ކޯޓެއްގެ ކޯޓު އަމުރެއް ލިބުމުން، ވީހާ އަވަހަކަށް އޮފީހަށް ގެނެސް ކަމާ ގުޅޭ ބަޔާން ތަޙުޤީޤުގައި ފުރިހަމަކުރަންވާނެކަމަށް ހައްޔަރުވާ ބަޔާންތައް ތަޙުޤީޤުގެ މަރުޙަލާގެ ވިސްނުންތަކަށް ބަލައިގެން ހުށަހަޅަންވާނެ[12] 13 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވެއެވެ. މި މައްސަލާގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތުން ބެލިއިރު، އަނބުރާ ފާރިސް މަޢުމޫން ހައްޔަރު ކުރުމުގެ އަމުރު ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރެފައިވަނީ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު 71-D5/196/2017/1427 ސިޓީން އަނބުރާ ފާރިސް މަޢުމޫން ހައްޔަރު ކުރުމަށް ތަޙުޤީޤުގެ މަރުޙަލާ ފުރިހަމަކުރުމަށް ކޯޓު އަމުރު ނެރުއްވުމަށް ހުށަހެޅުމުންނެވެ. ތަޙުޤީޤުގެ މަރުޙަލާގެ ފުލުހުންގެ ނަންބަރު 196-A1/2017/HAF/02 ފޯމުން އަނބުރާ ފާރިސް މަޢުމޫން ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރަކަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް އެދުމުންނެވެ. އަދި އެ ހުށަހެޅުން ބެލުމަށްފަހު މި މައްސަލާގައި އަނބުރާ ފާރިސް މަޢުމޫން

---

[10] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/HA/2017/431 ޤަޟިއްޔާ

[11] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/HA/2017/431 ޤަޟިއްޔާ

[12] ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2013

ހައްޔަރު ކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިމްތިޔާޒުތަކާއި ބާރުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 13ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ އިޖުރާއަތުތަކާ އެއްގޮތަށް ކަމުގައި އަހުރެންނަށް ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ.

24. އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫނުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ފުރަތަމަ ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އާންމު މަޖިލީހުން، އެ ކޯޓުން އަމުރު ނެރުމުގައި އަމަލުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލު [illegible] ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރު ނެރެވިދާނެކަމަށެވެ. [illegible] ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ ނިންމުމަކަށް އިސްތިސްނާއީ ހާލަތް [illegible] [illegible]، އެފަދަ އެއްވެސް ނިންމުމެއް [illegible] [illegible] އެއްވެސް ލިޔުމެއްގައި އިސްތިސްނާއީ ހާލަތް [illegible].

25. އިސްތިސްނާއީ ހާލަތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިސްނާއީ ހާލަތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އަމުރުގެ ބާވަތް	އަމުރު ނަންބަރު	އަމުރު ނެރުނު ތާރީޚާއި ގަޑި	އަމުރު ނެރުނު ފަނޑިޔާރު
ފޯނުކޯލްތަކާއި މެސެޖުތަކުގެ ތަފްސީލު ހޯދުމާއި ތަކެތި ހިފެހެއްޓުން	145-J(SMF)/2017/567	17 ޖުލައި 2017 14:00	އިބްރާހީމް އަލީ
ހައްޔަރުކުރުން	145-J/HA/2017/431	17 ޖުލައި 2017 17:00	އާދަމް އާރިފް
ތަންތަނާއި ތަކެތި ބަލާފާސްކުރުން	145-J/BF/2017/422	17 ޖުލައި 2017 20:30	އިބްރާހީމް އަލީ

26. [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ސާބިތުވެއެވެ.[13] އެހެންކަމުން،

---

[13] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-L/95/2017/222 ސިޓީ

އިސްތިއުނާފު މިބުނެވޭ އަމުރު ނެރުމުގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ ނިންމުމަކާ ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް ބެލެވިދާނެ ހަމައެއް [illegible] [illegible] [illegible].

27. އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫންގެ ވަކީލުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ނުކުތާގެ އަސާސީ [illegible]، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ހައްޔަރު އަމުރު ނެރުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް [illegible] ބުނެފައެވެ. އެ [illegible] [illegible] ދިޔަ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރަނީ "ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މަޤާމުން ދުރުކުރުމުގެ މައްސަލައެއް ނަގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައެއް ނަގައި [illegible] ނުކުރެވޭނެއެވެ" މިފަދައިންނެވެ.

28. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/319 ޤަޟިއްޔާއިން މާނަކޮށްދީފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، އެ މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާތަކަށް ބެލުމުން، އެ މައްސަލަ ނިންމި ފަނޑިޔާރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުގެ ރައުޔުގައި "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބަލާއިރު، [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ބަލާއިރު، އެ މާއްދާގައި "ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މަޤާމުން ދުރުކުރުމުގެ މައްސަލައެއް ނަގައި [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible]، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible]،

[illegible] ކޯޓުތަކުގައި [illegible] "[illegible]" [illegible]. [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 46ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] ޤާނޫނުގެ 202ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible] 202ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible] 202 (ހ)ގައި [illegible].

29. [illegible] ޕޮލިސް [illegible][14] [illegible] 09 ޖޫން 2017 ގެ [illegible][15] [illegible]. [illegible]، [illegible].

30. [illegible]، [illegible]

---

[14] [illegible] 196-A1/2017/HAF/02 "[illegible]"

[15] [illegible] J(C)MIS/INT/2017/60 [illegible]

ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި ފަނޑިޔާރަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ފޯމުގައި އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫނުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލާގައި ލިބިފައިވާ ހެއްކާއި [illegible] [illegible] އެނގެން އޮވެއެވެ. އަދި އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރު ކުރުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރެފައިވާ އަމުރުން އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކުރަން ބޭނުންވާ ސަބަބު އަދި ލިބިފައިވާ ހެކި [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަވެއެވެ.

31. އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރު ނެރެފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި މީހަކު ބަންދުކުރުމުގައި [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] އިސްތިސްނާއީ [illegible] ބަލާއިރު، [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/HA/2017/431 [illegible] އަމުރަކީ އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކުރުމުގެ [illegible] ނެރެފައިވާ އަމުރެއް ކަމާއި، މި މައްސަލަ [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާ[16] އާއި 57 ވަނަ މާއްދާ[17] އަދި، ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ މަތިން ހައްޔަރުކުރުމުގައިވާ [illegible] ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[16] "[illegible]"

[17] "[illegible]"

32. ވީމާ، އިސްތިއުނާފު ސަބަބުތަކަށް އެފަދައިން ހުރުމުން މި މައްސަލައިގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ގަބޫލުކުރަނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/HA/2017/431 ކޯޓު ހުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމުގައެވެ.

- ހުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމާއެކު، މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ސ.ހިތަދޫ/ [illegible] އަޙްމަދު ފާރިޝް [illegible] [illegible] ނުކުތާތަކުގެ [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/HA/2017/431 ކޯޓު ހުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމް ކުރީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ

ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރައޫފް އިބްރާހީމް

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީމް
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް